

TILVÆKST Salgsafgrøder, nr. 10, 9. maj 2018

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Skadedyr i raps under blomstring
- Bekæmpelse af rodukrudd i korn
- Udsprøjtning af næringsstoffer til korn
- Vandbalancen

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Marie Uth

Vi har meget kraftig vækst i øjeblikket, og der er flere aktuelle behandlinger i den kommende tid.

Der er også vandingsbehov nu i flere afgrøder. Vandingsbehovet er beskrevet nederst i dette nummer.

Gylleudlægning i vårsæd efter såning

Vi har i år set flere eksempler på betydelig gyllesvidning i vårsæd. På mange arealer er gylleudbringningen udskudt til efter såning, for at såtidspunktet ikke blev for sent. Gylle må slangeudlægges, så snart afgrøden er etableret, men det kan let give svidninger. I nogle tilfælde er svidningerne så voldsomme, at afgrøden går ud. Pas derfor meget på, når du udbringer gylle til etableret vårsæd.

Afgrøden er mest eksponeret for svidninger på 1-2 bladsstadiet. Udbringning i varmt og tørt vejr øger risikoen for svidninger. Der er også eksempler på at kraftig regn efter udbringning kan give rodsvidninger.

Svidningerne opstår typisk ved store mængder af en "stærk" gylle som f.eks. minkgylle, smågrise- eller slagtesvinegylle. Overvej at udbringe gyllen af to omgange. En anden mulighed er at udbringe gyllen med Bomech-bom, hvor gyllen placeres i en rille mellem rækkerne.

Svampe og skadedyr i raps

Svampebekæmpelse er nu aktuell i de første vinterrapsmarker. Det er afgørende for effekten på knoldbægersvamp at behandlingen udføres netop, når de første kronblade falder (st. 65), eller umiddelbart inden. Enkelte marker står nu i fuld blomst, og da vil regnbyger Kristihimmelfartsdag formentlig få de første blomster til at drysse. Her vil en svampebekæmpelse i dag, onsdag, have været optimalt.

Hvis du skal svampesprøjte i raps er det relevant at medtage et skadedyrsmiddel. Læs mere i afsnittet "Skadedyr i raps under blomstring".

Der er stor forskel i udviklingstrinet fra mark til mark, og i mange marker vil der gå nogle dage endnu, før vi når st. 65.

Vækstregulering i vintersæd

I disse dage med høj sol og op mod 25°C skal du være meget påpasselig med vækstregulering, da midlerne kan skade afgrøden. Cerone er især kendt for at give afgrødeskader i varmt vejr, men Moddus M og andre Trinexapak-midler har også en kraftig virkning i varmt vejr, og vi forventer at det kan koste udbytte. Udsæt behandlingen eller reducer dosis.

Vinterbyg og rug har nu nået st. 37-39 (fanebladet er ved at folde sig ud). Trinexapa-midlerne må senest anvendes i st. 39. Cerone har god effekt i rug og vinterbyg op til skridningstidspunktet, og den må anvendes indtil første stak er synlige. Hvede er i stadiet 32-33.

Se midler og doser i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 5**. Hvis du blander vækstreguleringsmiddel med svampemiddel øges den vækstregulerende virkning. Dosis af vækstreguleringsmidlet kan derfor reduceres med ca. 25 %.

Aktuelt om svampe

Det tørre vejr den seneste uge har lagt en dæmper på udviklingen af fugtkrævende svampe som skoldplet og septoria. Der er meldug i hvede i nogle marker. På de mest sandede lokaliteter har melduggen bredt sig – især i sorterne Torp og Benchmark. På de øvrige arealer er der meget begrænset udvikling i angrebene, og der er generelt ikke behov for bekæmpelse.

I skrivende stund er der begrænset behov for svampbekæmpelse. Følg udviklingen.

Se skadetærskler og løsningsforslag i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 8**.

Trips i rug og vinterbyg

Der er normalt begrænset effekt af bekæmpelse af trips i vinterrug og vinterbyg. Vi forventer dog, at bekæmpelse kan være relevant i år, da vi har stor aktivitet af insekter forud for bekæmpelsestidspunktet.

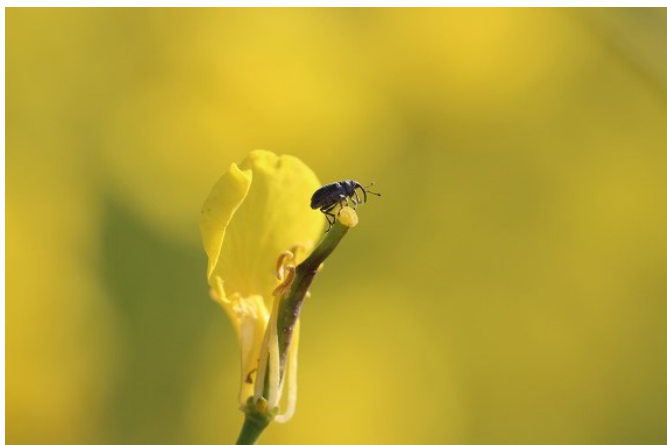
Trips suger på bladskederne indefra, og planterne tjekkes for trips ved at åbne bladskederne. Bekæmpelse anbefales ved fund af mere end 0,5 -1 mørke trips pr. bladskede, forudsat at bekæmpelsen udføres på det rette tidspunkt. Bekæmpelse er kun muligt, hvis der sprøjtes lige før begyndende skridning, hvor bladskederne åbner sig lidt. Anvend omkring 200 l vand, og sprøjt om morgenen med f.eks. 0,15 kg pr. ha Karate 2,5 WG, 0,075 kg Kaiso Sorbie eller 0,1-0,15 l pr. ha Mavrik 2F/Mavrik Vita.

Skadedyr i raps under blomstring

Af planterådgiver Marie Uth

Bekæmpelse af skulpesnudebiller og skulpegalmug er nu relevant i mange marker. Flyvningen er i gang og aktiviteten er stor i det varme vejr. Insekterne kan forårsage betydelig skade, så du skal være meget opmærksom på, om bekæmpelse er nødvendig.

Skulpesnudebiller søger ind i vinterrapsmarkerne fra begyndende blomstring, og vi ser biller i mange marker. Skulpesnudebillerne lægger æg i skulperne, hvilket kan medføre betydelig skade. Skadetærsklen er 1-2 skulpesnudebille pr. plante. Hold øje med din rapsmark, og foretag en behandling når skadetærsklen er nået. En behandling beskytter rapsen 5-6 dage. Derefter er det nødvendigt igen at holde øje, og eventuelt udføre endnu en bekæmpelse, hvis der fortsat er stor aktivitet.

Billede 1 Skulpesnudebillen kan skelnes fra øvrige skadedyr i raps på den karakteristiske lange snude (Foto: Seges).

Skulpegalmug kan også medføre betydelig skade på rapsen, men i de fleste marker ses skaderne primært i kanten af marken. Skulpegalmuggen kan ikke skelnes fra øvrige insekter i marken, men ifølge temperaturmodellen begynder flyvningen netop i disse dage. En bekæmpelse af snudebiller nu, vil derfor formentlig også have god effekt på galmug.

Hvis du har erfaring for, at der kommer mange gule og visne opspringende skulper i din raps, kan det meget vel skyldes skulpegalmug. I så fald kan en målrettet bekæmpelse af skulpegalmug være relevant. Forekomsten er størst, hvis der har været raps i nabomarken.

Bekæmpelse

For at forsinke resistensudviklingen hos skulpesnudebiller foretrækkes Biscaya ved første behandling. Biscaya må anvendes én gang pr. sæson, så ved gentagne behandlinger skal du i stedet anvende et af de andre midler i tabel 1.

Bekæmpelsen kan med fordel kombineres med bekæmpelse af knoldbægersvamp, hvis rapsen er tæt på fuld blomstring.

Tabel 1 Løsningsforslag til bekæmpelse af skadedyr under blomstring i vinterraps (kilde: Seges)

	Fastac 50	Karate 2,5 WG	Kaiso Sorbie	Biscaya
Anbefalet dosis	0,15	0,2	0,1	0,2
Maks. gange pr. sæson	2	3	1	1
Må sprøjtes hele døgnet?	Nej	Nej	Nej	Ja
Vejl. pris	96	95	90	93

Bekæmpelse af rodukrudt i korn

Af planterådgiver Marie Uth

En række arter af rodukrudt kan bekæmpes i korn i maj/juni. Sprøjtetidspunktet fastsættes ud fra kornart og ukrudtets størrelse. Der skal være god vækst i ukrudtet for at opnå effekt, og tidsler og kruset skræppe skal helst have en størrelse på ca. 15 cm. for at saftstrømmen fører midlet ned i rødderne. Ved sprøjtning mod rodukrudt anvendes mindst 200 liter vand og kørehastigheden må ikke være høj.

Metaxon og Starane 333 HL har bedst effekt ved varme temperaturer omkring 20 grader. I rug og vinterbyg er det formentlig sidste chance for at anvende Metaxon i den kommende uge, da behandlingen senest må udføres i st. 39.

Bemærk at der helst skal være to uger mellem sprøjtning mod frøukrudt og rodukrudt, således at det tidligt fremspirede rodukrudt, der er ramt af den tidlige sprøjtning, igen er i god vækst.

Tabel 2 Løsningsforslag til bekæmpelse af rodukrudt i korn (kilde: Seges).

Ukrudtsarter	Midler	Dosis (l/ha)	Vejl. pris (kr./ha)	Bemærkninger
Agerpadderok, agersvinemæk, agertidse, gråbynke, kærgaltetand, m.fl.	Metaxon + Ammoniumsulfat + Spr.kl.middel	1 + 2 + 0,15	215	Senest st. 39. Ammoniumsulfat øger effekten på tidse og padderok
Agertidse, føfod, gråbynke, spildkartofler	Mustang Forte	0,75	123	Senest st. 32. Mod føfod skal der følges op med glyphosat i stub. Vær opmærksom på restriktioner på etiketten i fht. halm, biogasanlæg og efterfølgende afgrøde*
Spildkartofler	Pixaro + Starane 333 HL	0,35 + 0,3	237	I vintersæd må bruges hhv. 0,5 og 0,4 l/ha. Senest st. 45.
Kruset skræppe, vandpileurt	Starane 333 HL	0,3 – 0,4	83-110	OBS: maks. 0,3 l/ha i vårsæd og 0,4 l/ha i vintersæd. Senest st. 45.

* Vær opmærksom på Mustang Forte og restriktioner på etiketten. Se TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 7

Udsprøjtning af næringsstoffer til korn

Af planterådgiver Per Skodborg Nielsen og Marie Uth

Gødningstildelingen i korn klares normalt med handels- og husdyrgødning suppleret med mangan. Der er sjældent behov for at tildele flydende gødninger med ekstra næringsstoffer.

Generelt anbefaler vi kun at udsprøjte ekstra næringsstoffer ved konstateret mangel. Mangel opdages enten som områder med misvækst i marken, eller som lavt indhold i jordprøver eller planteanalyser. På billede 2 ses et eksempel på lavt indhold af svovl. I tabel 3 finder du eksempler på gødninger velegnet til udsprøjtning.

Billede 2 Svovlmangel i vinterbyg (Foto: Michael Fleng, SAGRO).

Alle er vel enige om at såfremt næringsstofforsyningen allerede er tilgængelig i tilstrækkelig omfang og der dermed ikke er mangel, er yderligere tilførsel i bedste fald en forsikringstilførsel for en overset mangelsituation og ellers udelukkende spild af penge.

Ingen skal fortænke planteavleren i at ville det bedste for sine afgrøder for derved at sikre sig et optimalt udbytte og dermed bedst mulige bundlinje. Modsat er man som planteavler også netop nødt til at forholde sig til fakta og kolde kendsgerninger hvis bundlinjen er målet. Med kornpriser på ca. 100 kr./hkg kan forsikringspræmien hurtigt løbe op i et par hkg korn svarende til måske 2-4 % af udbyttet.

Seges konkluderer ud fra flere års forsøg at der generelt ikke er behov for mikronæringsstoffer. Dog er mangan et selvstændigt opmærksomhedspunkt. Ellers bør mikronæringsstoffer kun tilføres på baggrund af en konkret vurdering.

Med baggrund i ovenstående er det vanskeligt at finde belæg for at man ukritisk skal anvende mikronæringsstoffer som led i en generel strategi. Modsat skal produkterne naturligvis anvendes hvor der er begrundet mistanke om et behov eller ved konstateret mangel. Prøver du produkterne i forsikrings-øjemed, så lav nogle sprøjtespor uden tilførsel og følg udviklingen hen over sæsonen og gerne med udbyttmåling ved høst. Udebliver både den visuelle effekt og høstudbyttet i "forsøget" er det ikke dig der har tjent på anvendelsen.

Jordprøver

Kendskab til markernes reaktionstal er et nødvendig redskab til at optimere næringsstofforsyningen. Udtages en jordprøve hvert 5. år for hver 5 ha har man for under 12 kr./ha/år et rigtig godt overblik over sine markers Rt, Pt, Kt og Mgt. Du kan også tilvælge analyse af kobbertal (Cut), hvilket er en god idé, da vi ser flere og flere marker med kobbermangel. Et optimalt reaktionstal betyder uhyre meget for næringsstoffernes tilgængelighed, hvorfor det også ad den vej er muligt (og væsentligt billigere) at sikre sig optimal forsyning af såvel makro- som mikronæringsstoffer.

Tabel 3 Løsningsforslag til afhjælpning af næringsstofmangel. Dosering og priser er baseret på firmaernes anbefalinger. Den tildelte mængde næringsstof pr. ha kan derfor variere mellem midlerne (kilde: Seges).

Næringsstof	Middel	Indhold	Dosering	Næringsstof (g/ha)	Vejl. pris. (kr./ha)
Mangan	BioMangan 180 NS	180 g/l	2,0 l/ha	360	61
	CarboMan 500	500 g/l	0,8 l/ha	400	40
	Mangansulfat (pulver)	320 g/kg	1,3 kg/ha	416	13
	Nitraman	235 g/l	1,7 l/ha	400	85
	YaraVita Mantrac Pro	500 g/l	0,8 l/ha	400	44
Kobber	BioKobber 70	70 g/l	2,0 l/ha	140	22
	Blåsten	241 g/kg	2,0 kg/ha	482	50
	Kobberoxyclorid 51	514 g/kg	1,0 kg/ha	514	70
	YaraVita Coptrac	500 g/l	9,5 l/ha	250	713
Bor	BioBor 150	150 g/l	3,0 l/ha	450	42
	Solubor 21	215 g/kg	5,0 kg/ha	1075	125
	YaraVita Bortrac 150	150 g/l	3,0 l/ha	450	57
Svovl	EPSO Top	128 g/kg	50 kg/ha	6400	200
	Svovlgødning 80	800 g/kg	10 kg/ha	8000	250
	Svovlsurammoniak, teknisk ren	230 g/kg	40 kg/ha	9200	240

Svidninger og blandinger

Ved udsprøjtning af salte (f.eks. sulfat, nitrat, mv.) kan der typisk ved en dosering på mere end 10 kg pr. ha ske svidninger af afgrøden. For at modvirke svidninger skal man:

- Bruge så store dråber som muligt
- Undgå udsprøjtning i direkte sol
- Ikke sprøjte om morgenen, hvor sprøjtevæsken kan tørre hurtigt ind ved kraftig solindstråling senere på dagen.
- Sprøjte mikronæringsstoffer på våde planter og urea på tørre planter.

Nogle mikronæringsstoffer kan blandes med plantebeskyttelsesmidler, men undersøg blandbarheden først. Generelt gælder, at mikronæringsstoffer ikke må blandes med vækstreguleringsmidler.

Vandbalancen

Af planterådgiver Erik Kjeldsen

Nedbørsmålerne i Give, Brørup og Kalvslund rammer tirsdag d. 8/5 et underskud på ca. - 30 mm på JB 1 på marker med vintersæd, raps og frøgræs, og vanding bør sættes i gang hurtigst muligt.

Alle øvrige lokaliteter har tirs. d. 8/5 ca. - 20 mm i de samme afgrøder. Større mængder regn tors. d. 10/5 kan derfor udsætte vandingen til næste uge.

Torsdag d. 10/5 forudsiger vejrprognosen gennemsnitligt 13 mm regn i Midt- og Vestjylland, samt Syd- og Sønderjylland i form af byger, måske med torden. Der er stor usikkerhed for jævn nedbør til alle områder, og udviklingen i vandunderskuddet i dit lokalområde bør følges tæt.